

Харківська державна академія культури
Факультет соціальних комунікацій
Кафедра інформаційних технологій

Дипломна робота
магістра

на тему: **«ТЕХНОЛОГІЇ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ»**

Виконала:
магістр 2 курсу,
спеціальність: 029 «Інформаційна,
бібліотечна та архівна справа»
Войко Анжела Володимирівна

Науковий керівник:
завідувач кафедри, доктор технічних
наук, професор
Асеев Георгій Георгійович

Рецензент: кандидат технічних наук,
доцент кафедри системотехніки
ХНУРЕ Ситнікова П.Е.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ.....	5
1.1 Огляд літератури за темою дослідження	5
1.2 Електронне урядування: визначення ключових понять і термінів	11
1.3 Організаційно-правове забезпечення технології електронного урядування в Україні	22
Висновки до Розділу 1	29
2. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	31
2.1 Сучасний стан розвитку електронного урядування в світі та Україні....	31
2.2 Напрями розвитку застосування інформаційно-комунікаційних технологій в електронному урядуванні	41
2.3 Мобільні технології – основа для розбудови m-government.....	45
Висновки до Розділу 2	48
3. РЕАЛІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ (НА ПРИКЛАДІ М. ПОЛТАВА).....	51
3.1 Застосування систем електронного документообігу в органах державної влади Полтавської обл. та м. Полтава.....	51
3.2 Стан упровадження електронних адміністративних послуг.....	56
3.3 Реалізація концепції «Smart city»	61
Висновки до Розділу 3	65
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	67
ДОДАТКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток і поширення інформаційних технологій призводить до глобальних зрушень у всіх сферах суспільства: політиці, економіці, освіти та культури. Саме процеси цілеспрямованого використання інформаційно-комунікативних технологій виступають інструментом вдосконалення державного управління, підвищення ефективності його діяльності.

Насьогодні інформаційне суспільство вимагає трансформацію політичних інститутів і державного управління, зміни їх функцій та структурних зрушень. Україна не може залишитися осторонь від цих процесів. В умовах збільшення числа інтернет-користувачів виникає потреба в більшій гнучкості та мобільності державних служб та послуг. У той же час, посилення глобалізаційних процесів і сучасні вимоги нових технологій спонукають уряд України забезпечити підтримку високого рівня розвитку електронного урядування. Саме необхідністю аналізу технології електронного урядування в Україні обумовлено актуальність і практичну значимість даного дослідження.

Мета дипломної роботи – проаналізувати технології електронного урядування в Україні.

Об'єктом дослідження є електронне урядування.

Предмет дипломної роботи – технології електронного урядування в Україні.

Для досягнення мети були поставлені наступні **завдання**:

- 1) Визначити ключові поняття і терміни електронного урядування.
- 2) Розглянути організаційно-правове забезпечення технології електронного урядування в Україні.
- 3) Здійснити огляд сучасних напрямів реалізації е-урядування.
- 4) Здійснити аналіз стану упровадження електронних адміністративних послуг в органах державної влади м. Полтава.
- 5) Розглянути реалізацію концепції «Smart city», як інноваційного напрямку розвитку е-урядування.

На сьогодні електронне урядування викликає значний науковий інтерес. Проблемами його впровадження на сучасному етапі займаються як зарубіжні так і вітчизняні науковці. Різномасштабним проблемам впровадження електронного урядування в Україні присвячена значна кількість наукових досліджень таких учених, як: А. Асанова, З. Балабанова, К. Беляков, М. Ватковська, М. Вертузаєв, С. Гнатюк, О. Голобуцький, М. Демкова, Д. Дубов, В. Єганов, О. Ємельяненко, П. Клімушин, І. Коліушко, А. Попов, А. Семенченко, А. Серенок, В. Хахановський, М. Швець та інші.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Обсяг основного тексту становить 91 сторінку. У вступі обґрунтовується актуальність дослідження; визначається мета та завдання дослідження, його об'єкт і предмет; визначаються теоретико-методологічні основи дослідження. У першому розділі «Електронне урядування: концептуальні та методологічні засади» визначено ключові поняття і терміни електронного урядування, розглянуто його законодавче забезпечення в Україні. У другому розділі «Інформаційно-комунікаційні технології розвитку електронного урядування в Україні» розглянуто сучасний стан і напрями розвитку електронного урядування в Україні та світі. В третьому розділі «Реалізація електронного урядування на місцевому рівні (на прикладі м. Полтава)» здійснено аналіз стану упровадження електронних адміністративних послуг в органах державної влади м. Полтава, як інноваційний напрям розвитку е-урядування розглянуто реалізацію концепції «Smart city».

Методологічною базою дослідження стали системний, інформаційний та термінологічний підходи. Під час узагальнення інформації було використано методи аналізу та синтезу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 100 міст – крок вперед. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному вигляді / [заг. ред. Куспляк І.С., Серенок А.О.]. – Вінниця: ГО «Подільська агенція регіонального розвитку», 2014. – 86 с. – Режим доступу: <http://nc.gov.ua/news/index.php?ID=1577> (05.07.19). – Заголовок с екрана.
2. A Digital Agenda for Europe (COM(2010)0245): adopted by European Commission 26.08.2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0245R(01)&from=EN) (дата звернення: 13.10.2019)
3. Bouras C., Katris N., Triantafillou V. An electronic voting service to support decision-making in local government / Telematics and Informatics, 20 (2003). – P. 257.
4. Bovens M., Zouridis St. From Street-Level to System-Level Bureaucracies: How Information and Communication Technology is Transforming Administrative Discretion and Constitutional Control // Public Administration Review. – 2002. – Vol. 6. – № 2.
5. Clift Steven. The E_Democracy E_Book: Democracy is Online 2.0. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.publicus.net> (05.07.19). – Заголовок з екрану..
6. Draft OECD Principles on Digital Government Strategies: Bringing Governments Closer to Citizens and Businesses/GOV/PGC/EGOV(2013)1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/governance/eleaders/Draft-OECD-Principles-for-Digital-Government-Strategies.pdf> (05.07.19). – Заголовок з екрану.
7. E-governance and e-transparency – international tendencies and Georgia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://idfi.ge/public/migrated/uploadedFiles/files/Chapter%20I%20eng.pdf>. (05.07.19). – За-

головок с экрана.

8. Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth (COM(2010)2020): adopted by European Commission 03.03.2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF> (05.07.19). – Заголовок з екрану..
9. Goga G. L. Good Governance in the EU [Електронний ресурс] / Gina Livioara Goga // Acta Universitatis Danubius. Juridica. – 2009. – Vol. 5. – № 1. – Режим доступу: <http://journals.univ-danubius.ro/index.php/juridica/article/view/205/194> (05.07.19). – Заголовок з екрану..
10. Japan's e-Government Initiatives. Офіційний сайт з електронного врядування в Японії. — URL: <https://www.e-gov.go.jp/en/e-government.html>.
11. Khan A. A. The Relevance of Good Governance Concept: Revisiting Goals, Agenda and Strategies [Електронний ресурс] / Akbar Ali Khan. – Режим доступу: <http://mppgnsuintlconf.org/docs/2.%20Akbar%20Ali%20Khan.pdf>. (05.07.19). – Заголовок с экрана.
12. Kohler-Koch B. Interdependent European Governance [Текст] / Beate Kohler-Koch // Linking EU an National Governance / ed. by Beate Kohler-Koch. – Oxford : OUP, 2003. – P. 10–12.
13. Poltava Smart City [Електронний ресурс] : сайт. – Режим доступу: <http://smartcity.pl.ua/> 18.09.19). – Заголовок з екрану.
14. The European eGovernment Action Plan 2011–2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0743:FIN:EN:PDF>(05.07.19). – Заголовок с экрана.
15. Аналітичні записки з ефективного е-урядування [Електронний ресурс]. – Вип. № 4: Розбудова нової архітектури е-сервісів в Україні. – Режим доступу: https://egap.in.ua/biblioteka/analitichni-zapysky-z-efektyvnoho-e-uriaduvannia-vypusk-4/?wpdmdl=9010&ind=ZA4uHUeIIxAjTSCJyJR4wfMrdJxhRKS99c6ICsqM5FK09FHJpGDIwKukwty_-DRC (18.09.19). – Заголовок з екрану.
16. Антикризове управління національною економікою: монографія / За заг.

ред. І.Й. Малого. – Київ: КНЕУ, 2017. – 368 с.

17. Бабаєв В.М. Текст лекцій з дисципліни «Електронне урядування» (для студентів 5 курсу спеціальності 8.03060101 „Менеджмент організацій і адміністрування денної форми навчання) / В.М. Бабаєв, М.М. Новікова, С.О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 127 с.

18. Баранов О. Електронний уряд в Україні? Буде! Коли? [Електронний ресурс] / О. Баранов [Електронний ресурс] //Дзеркало тижня. — 2014. — № 1 (376). — 5—18 січня. — Режим доступу: <http://www.zerkalonedeli.com>(05.07.19). – Заголовок с екрана.

19. Барікова А. А. Електронна держава: нова ефективність урядування : [монографія]. – Київ : Юрінком Інтер, 2016. – 135 с.

20. Божук Л.В. Проблеми та перспективи розвитку електронного урядування у муніципальному управлінні [Електронний ресурс] / Божук Л.В., Клиніна Т.С. // Information, communication, society (ics-2017) 18–20 may 2017, Slavske, Ukraine. Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. – С. 143–144. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua> (05.07.19). – Заголовок с екрана.

21. Бойкова М. В. Будущее городов. Города как агенты глобализации и инноваций / М. В. Бойкова, И. Н. Ильина, М. Г. Салазкин. – 2011. – Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/budushee-gorodov-goroda-kak-agenty-globalizatsiii-innovatsiy>.

22. Вершинин М. «Электронное правительство» в XXI веке / М. Вершинин [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http:// www.prnews.spb.ru](http://www.prnews.spb.ru) (05.07.19). – Заголовок с екрана.

23. Влада - бібліотека - громада: приєднуємося до електронного урядування: Практичний посібник. / Центральна бібліотека ім. М.Л. Кропивницького для дорослих м. Миколаєва; уклад. Гич Г.М., Михайловська Т.О., Некипелова О.М., Цуканова А.Є. – Миколаїв, 2013. – 67 с.

24. Воронкова В. Людина в освітньому просторі smart-суспільства / В. Воронкова, О. Кивлюк // Interdisciplinary studies of complex systems. – 2017. – №

10-11. – С. 88-95.

25. Голобуцький О. Концепція електронного урядування і сучасні потреби України // Політичний менеджмент.— 2015. — № 5 (14). — С. 75—86.

26. Голобуцький О.П. E-Ukraine. Інформаційне суспільство: бути чи не бути / Голобуцький О.П., Шевчук О.Б. – Київ : Атлант UMS, 2001. – 180 с.

27. Голобуцький О.П. Електронний уряд / Голобуцький О.П., Шевчук О.Б. – Київ : Атлант UMS, 2002. – 173 с.

28. Джига Т. В. Проблемні питання децентралізації адміністративних послуг в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Т.В. Джига. — Київ: Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України, 2015. — Режим доступу: [http://www.niss.gov.ua/articles/1797\(05.07.19\)](http://www.niss.gov.ua/articles/1797(05.07.19)). – Заголовок с екрана.

29. Друкер П. Практика менеджмента / П. Друкер. – Москва : Вільямс, 2007. – 400 с.

30. Жукович І. А. Smart-міста як новий об'єкт статистичних досліджень: визначення терміна / І. А. Жукович // Статистика України. – 2015. – № 1. – С. 18-22.

31. Електронна демократія та електронне урядування. – Львів, 2013. – 128 с.

32. Електронне урядування в Україні – ефективна влада для мешканців. – Київ: ПРООН/МПВСР, 2011. – 68 с.

33. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – Київ, 2017. Частина 1: Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / [В.Я. Малиновський, Н.В. Грицяк, А.І. Семенченко]. – Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 70 с.

34. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. – Київ, 2017. Частина 15: Технології розвитку електронного урядування та електронної демократії / [Ю. Б. Пігарев, А. Г. Ложковський, Т. М. Маматова]. – Київ: ФОП Москаленко О. М., 2017. – 52 с.

35. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій / Дзюба С.В., Жилияєв І.Б., Полумієнко С.К, Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012. – 266 с.
36. Електронне урядування у територіальних громадах: збірник матеріалів. – Полтава, 2013. – 52 с.
37. Електронне урядування: Міжнародний науковий фаховий журнал [Електронний ресурс] / E-Governance. – Режим доступу: www.egov.in.ua (6.10.19). – Заголовок с екрана.
38. Загальні рекомендації щодо застосування інформаційних технологій у діяльності органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад та створених ними центрів надання адміністративних послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://egap.in.ua/biblioteka/zahalni-rekomendatsii-shchodo-zastosuvannia-it-v-tsnap-oth/?wpdmdl=8936&ind=MAtJSBQ4M7oyivYI2EgEMM3bW7pWmosfMVM9lgbKJa3r1tpKEZsFOrFtdY9NgQl8> (05.07.19). – Заголовок з екрану.
39. Зелена книга державної політики у сфері електронного урядування в Україні / уклад. Кобець Р.В. – Київ: Новий друк, 2015. – 54 с.
40. Исследование ООН: электронное правительство 2018 применение электронного правительства для формирования устойчивого и гибкого общества / Организация Объединенных Наций; Департамент по экономическим и социальным вопросам. – Нью-Йорк, 2018. – 299 с. – URL: <https://publicadministration.un.org/publications/content/PDFs/UN%20E-Government%20Survey%202018%20Russian.pdf> (05.10.19). – Заголовок с екрана.
41. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналітична доповідь /Д.В. Дубов, О.А. Ожеван, С.Л. Гнатюк. – Київ: НІСД, – 2010. – 64 с.
42. Калішенко Є. Правове забезпечення розвитку електронного урядування в Україні / Євгенія Калішенко // Підприємництво, господарство і право. – 2019. – №7. – С. 140-144.
43. Кліменко І.В. Технології електронного урядування / Кліменко І.В., Ли-

ньов К.О. – Київ : Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. – 192 с.

44. Клімушин П.С. Електронний уряд як концепція державного управління в інформаційному суспільстві / Клімушин П.С., Серенок А.О.// Державне управління та місцеве самоврядування: тези VII Міжнар. наук. конгресу, 29-30 березня 2007 р. – Харків : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2007. – 212 с.

45. Колодий А. Ф. Понятие и концепции демократического управления как направления политических и управленческих исследований [Електронний ресурс] / А. Ф. Колодий. – Режим доступу: http://political-studies.com/wp-content/uploads/2010/01/2009_LRIDUconf_Plenar1.pdf. (05.07.19). – Заголовок с экрана.

46. Коновал В.О. Методологічні засади електронного урядування на місцевому рівні: поняття, принципи, моделі та передумови. Теорія та практика державного управління. – 2016. № 2 (53). – С. 148–156.

47. Концепція Київ Смарт Сіті 2020. – Режим доступу: <https://www.kyivsmartcity.com/concept>. (05.07.19). – Заголовок с экрана.

48. Коров'як О. Я. Проблеми впровадження електронного урядування в Україні [Електронний ресурс] // Прикарпатський юридичний вісник. – Випуск 2(23), 2018. – Режим доступу: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v2_2018/12.pdf (05.07.19). – Заголовок с экрана.

49. Кращі практики впровадження електронного урядування: зарубіжний досвід: Методичні матеріали до навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні, організаційні та інституційні основи електронного урядування» / авт. кол.: К. Синицький, Я. Олійник, М. Міхальова та ін. за заг. ред. С.А. Чукут, О.В. Загвойської. – Київ, 2010. – 49 с.

50. Кунанець Н. Е. Особливості формування цілей соціальних та соціо-комунікаційних складових у проектах «розумних міст» / Н. Е. Кунанець, Р. М. Небесний, О. В. Мацюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Інформаційні системи та мережі. – 2016. – № 854. – С. 257-274.

51. Марченко В.В. Електронне урядування в органах виконавчої влади:

адміністративно-правові засади / В.В. Марченко : монографія. – Харків : Панов, 2016. – 444 с.

52. Мережа центрів надання адміністративних послуг в Україні : Звіт про розвиток мережі Центрів надання адміністративних послуг за I півріччя 2019 року (інформація подана станом на 01.07.2019 згідно звіту МЕРТ) [Електронний ресурс] // Єдиний державний портал адміністративних послуг. – 27.07.2019. – Режим доступу: <https://my.gov.ua/info/news/207/details> (05.10.19). – Заголовок з екрану.

53. Обласний конкурс проектів розвитку територіальних громад Полтавської області: Збірник інформаційно-аналітичних, нормативно-правових та навчально-методичних матеріалів / За заг. редакцією Біленького О.Ю., Толкованова В.В., Гришка В.В., Журавля Т.В. – Полтава, 2018. – 128 с.

54. Овчинников А. Електронное правительство в Украине / Алексей Овчинников // E-gov.by: сайт. – 23 июня 2017. – Режим доступу: <http://e-gov.by/egov-obzor/elektronnoe-pravitelstvo-v-ukraine> (18.09.19). – Заголовок с экрана.

55. Організація та проведення громадського моніторингу якості електронних сервісів Центрів надання адміністративних послуг: аналітичний звіт / Національний центр електронного урядування. – Київ, 2014. – Режим доступу: http://nc.gov.ua/menu/publications/doc/analytical_report/Analytical_report.pdf. (05.07.19). – Заголовок з екрану.

56. Орлов О.В. Удосконалення державно-управлінських механізмів розбудови інфраструктури веб-ресурсів органів виконавчої влади // Теорія та практика державного управління. – Вип. 1 (16). – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2007. – С. 24 – 31.

57. Павлишин З.Я. Електронне урядування як інструмент модернізації Державного управління / З.Я. Павлишин // Інвестиції: практика 120 та досвід. – № 24/2018. – С. 119-124.

58. Погребняк І. Є. Електронний уряд (e-government) і електронне урядування [Електронний ресурс] // Право та інновації – № 3 (7) – 2014. – Режим доступу: <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2014/10/Pogrebnyak7.pdf>. (05.07.19). – За-

головок з екрану.

59. Положення про Державне агентство з питань електронного урядування України // Кабінет Міністрів України від 1 жовтня 2014 р.— П.1 КМ№ 887.— 2016 р.

60. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27–28. – Ст. 182. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua> (05.10.19). – Заголовок з екрану.

61. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27–28. – Ст. 181 – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua> (05.10.19). – Заголовок з екрану.

62. Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України: постанова Верховної Ради України № 26-VIII від 11 грудня 2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 102. – Ст. 3005.

Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 27.09.2014 // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 40. – ст.2021.

63. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : <http://zakon.rada.gov.ua>. (05.10.19). – Заголовок з екрану.

64. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінета міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р [Електронний ресурс] / Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250287124> (05.07.19). – Заголовок с екрана.

65. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 918-р від 16.11.2016 р. [Електронний ресурс] . – Режим доступу: URL : <http://zakon.rada.gov.ua>. (05.07.19). – Заголовок з екрану.

66. Про схвалення Концепції створення єдиної системи електронного документообігу Полтавської області : розпорядження Голови Обласної державної адміністрації № 324 від 19.07.2016 // Полтавська обласна державна адміністрація. – Режим доступу: <http://www.adm-pl.gov.ua/sites/default/files/324-2016.pdf> (05.10.19). – Заголовок з екрану.
67. П'ятіна О. Інформаційна відкритість органів державної влади як складова формування їх корпоративного іміджу / О. П'ятіна // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. Дніпропетровського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентові України — 2014. – С. 125-130.
68. Результати оцінювання якості надання адміністративних послуг і впровадження рекомендацій щодо покращення діяльності ЦНАП у містах — партнерах Проекту ПРОМІС : аналітичний звіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/Final_Zvit-2019_IL.pdf (05.10.19). – Заголовок з екрану.
69. Риженко О.В. Розвиток електронного урядування в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи. Дні інформаційного суспільства: матер. щоріч. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (19–20 травня 2015 р., м. Київ) / Упоряд.: М.М. Малюга; за заг. ред. д. держ. упр., проф. Н.В. Грицяк. – Київ: Видавництво «Тезис», 2015. – С. 113–115.
70. Риженко О.В. Стратегічні пріоритети сучасного розвитку електронного урядування в Україні. Ефективність державного управління: зб. наук. пр. – 2015. – Вип. 43. – С. 99–103.
71. Розвиток електронних послуг [Електронний ресурс] // Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/rozvitok-elektronnih-poslug> (05.10.19). – Заголовок з екрану.
72. Серенок А.О. Принципи організації електронного уряду на місцевому і регіональному рівнях // Актуальні проблеми розвитку управлінських систем: досвід, тенденції, перспективи. – Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ “Магістр”, 2006.

– С. 136 – 140.

73. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / А. О. Серенок. // Державне будівництво. – 2008. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2008_1_45 (05.10.19). – Заголовок з екрану.

74. Соломко Ю. Електронне урядування: поняття, сутність, принципи та напрями розвитку [Електронний ресурс] / Ю. Соломко // Ефективність державного управління. – 2018. – ВИП. 2 (55). – Ч. 1. – С. 135-143. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2015_1_7 (дата звернення: 02.10.2019). – Заголовок з екрану.

75. Сикс У. Як перенести державу в смартфон? [Електронний ресурс] / Угис Сикс // Економічна правда . – Четвер, 13 червня 2019. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2019/06/13/648722/> (05.10.19). – Заголовок з екрану.

76. Терновая И. А. Применение smart-критериев постановки целей в стратегическом планировании организации / И. А. Терновая // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – 2011. – № 970. – С. 381-385.

77. Центри надання адміністративних послуг: створення та організація діяльності: практичний посібник. / За заг. ред. Тимощука В.П. – Київ, 2013. – 123 с.

78. ЦНАПи для громадян та бізнесу [Електронний ресурс] // Єдиний державний портал адміністративних послуг. – Режим доступу: <https://my.gov.ua/info/news/207/details> (05.10.19). – Заголовок з екрану.

79. Чукут С.А. Смарт-сіті, чи електронне місто: сучасні підходи до розуміння впровадження е-урядування на місцевому рівні / Чукут С.А., Дмитренко В.І.// Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 13. – С. 89–93.

80. Чукут С.А. Тенденції та проблеми впровадження електронного урядування в Україні [Електронний ресурс] // Сучасні проблеми управління: виклики інформаційної епохи: матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. студ., аспір. та молод. вчен. (м. Київ, 2013 р.). – Київ: НТУУ «КПІ», 2013. – 176 с. – Режим досту-

пу: http://ktru.kpi.ua/?page_id=4160. (05.07.19). – Заголовок с экрана.

81. Шнепс-Шнеппе М. А. Как строить умный город / М. А. Шнепс-Шнеппе // International Journal of Open Information Technologies. – 2016. – Vol. 4. – № 1. – С. 12-20

82. Щеглюк С.Д. Електронне урядування як інструмент модернізації державного управління міським розвитком / С.Д. Щеглюк // Регіональна економіка. — 2015. — № 2. — С. 44—54. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2015_2_8 (05.07.19). – Заголовок с экрана.